

Beweeglijke wereldmarkten

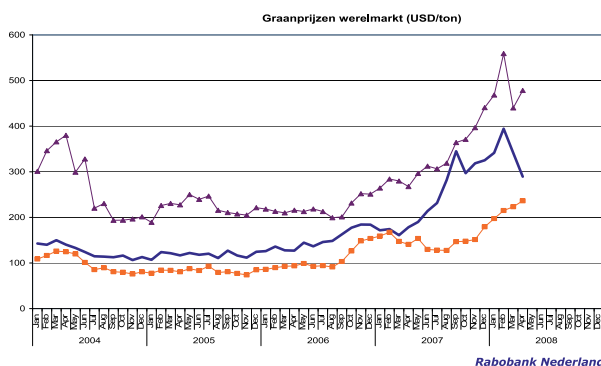
Rabo-topman Hans ten Cate voorspelt aanhoudende volatiliteit

Algemeen

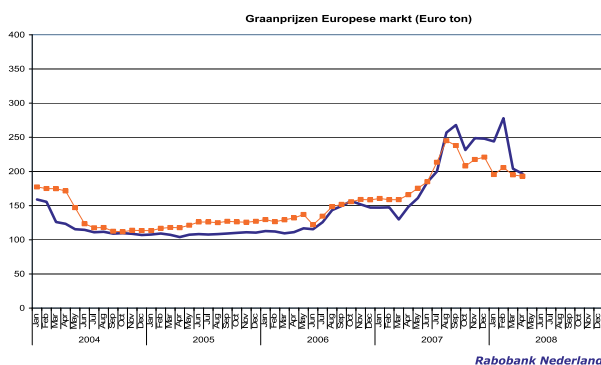
[Jacqueline Wijbenga]

De financiële crisis in de Verenigde Staten, de zwakke dollar, dure olie en het gebrek aan voorraden hebben allen effect op de prijsontwikkeling. Door het ontbreken van stabiliserende instrumenten zullen de markten de komende jaren in beweging blijven, voorspelt Rabo-topman Hans ten Cate.

Graanmarkten in beweging (wereld)

Graanmarkten in beweging (EU)

Figuur 1 en 2

De pieken en de dalen op de agrarische markt in Europa worden aanzienlijk afgevlakt door de waardedaling van de dollar, zoals blijkt uit een vergelijking tussen de graanprijzen wereldwijd en binnen de EU.

De kredietcrisis die met name in de Verenigde Staten een belangrijke stempel drukt op de financiële sector, heeft ook zijn weerslag in Europa. Rabobank-bestuursvoorzitter Hans ten Cate stelt vast dat het onderlinge vertrouwen van banken wegebde. „Daardoor werd het noodzakelijk vooral korte termijnleningen af te sluiten op de open markt. Door onze triple A-status kunnen wij iets makkelijker lenen dan veel collega's.“ Desondanks zijn de kosten voor lenen hoger en betalen klanten meer voor de diensten van banken. „Bij de Rabobank hebben we vorig jaar het balanstotaal met 30 miljard teruggebracht. Daardoor is het mogelijk de prijsverhoging iets te temperen.“ In 2007 bedroeg het financieringsvolume van de bank in de Nederlandse land- en tuinbouw een kleine 26 miljard euro.

Granen

Niet alleen financiële markten zijn volop in beweging, ook commodity-markten zijn volatiel, constateert de Rabo-topman. „Die volatiliteit zal aanhouden zolang de dollar zo zwak blijft.“ De zwakke dollar en de dure olie drukken een belangrijke stempel op de diverse markten. Ten Cate vermoedt dat mede daardoor die markten in de belangstelling staan van speculanten. In hoeverre die werkelijk invloed hebben op bijvoorbeeld de wereldgraanprijs is moeilijk in te schatten. „Het draagt hoe dan ook niet bij tot het dalen van de prijs.“ De belangrijkste redenen voor de hoge graanprijzen zijn volgens Ten Cate toch de tegenvallende oogsten, toegenomen vraag naar diervoeder vanuit China en India en groeiende vraag van grondstoffen voor biobrandstoffen. De prijsregulerende effecten van EU-voorraden zijn helemaal weg. „Daardoor zullen vraag en aanbod de prijs blijven bepalen.“ De prijsvooruitzichten voor granen zijn vol-

gens de Rabo-topman licht positief, hetgeen gunstig is voor de akkerbouw. „Granen hebben nu eenmaal een spilfunctie.“

Vlees en zuivel

De vleesmarkt vertoont een afwijkend beeld, is veel gelijkmatiger in prijsontwikkeling. „Er is meer vraag, met name uit nieuwe markten, maar dit leidt voornog niet tot een prijsstijging. En dat terwijl de kostprijs wel is gestegen. De marges in deze sector staan erg onder druk“, constateert Ten Cate. In de zuivel lagen de prijzen in 2007 aanzienlijk hoger dan de drie jaren ervoor. De stijging van de wereldmarktprijs voor boter en magere melkpoeder is in het eerste kwartaal van dit jaar teruggelopen, maar nog steeds op een niveau dat aanzienlijk hoger ligt dan voorgaande jaren. „Probleem is dat de pieken en de dalen op de agrarische markt in Europa aanzienlijk worden afgevlakt door de waardedaling van de dollar.“

Grond

Zorgen maakt de topman zich met name over de grondprijzen. „Wereldwijd wordt grond duurder. Een deel daarvan is speculatie, deels dragen ook de hogere prijzen voor landbouwproducten daartoe bij.“ De positieve stemming in de Nederlandse akkerbouw en melkveehouderij leiden tot stijgende grondprijzen, tot niveaus die volgens Ten Cate niet meer verantwoord zijn voor een boerenbedrijf. „Niemand kan met deze grondprijzen nog geld verdienen.“ Bovendien zet het veel bedrijven op slot. De Rabobank werkt aan instrumenten om liquide middelen beschikbaar te houden. Daarbij wordt onder andere gedacht aan een grondfonds, lease, hedging en variabele kredietlimieten of voorraadfinanciering. ■